

ОПРЕДЕЛЕНИЕ

№ 701

гр. София, 16.02.2026 г.

ВЪРХОВЕН КАСАЦИОНЕН СЪД, 1-ВО ГО 2-РИ СЪСТАВ, в закрито заседание на пети февруари през две хиляди двадесет и шеста година в следния състав:

Председател: Светлана Калинова

Членове: Гълъбина Генчева
Наталия Неделчева

като разгледа докладваното от Светлана Калинова Касационно гражданско дело № 20258002103778 по описа за 2025 година

Производството е по чл. 288 ГПК.

Образувано е по касационна жалба с вх. № 14518/23.07.2025г., подадена от Д. М., чрез процесуалния представител адвокат Н. Д. от АК-Б., срещу решение № 523, постановено на 01.07.2025г. от Бургаския окръжен съд, по в.гр.д.№668/2025г., с което като е потвърдено първоинстанционното решение № 444/04.03.2025г. постановено по гр.д. № 4908/2024г. на Бургаския районен съд, е отхвърлен предявения от касатора против „Медиатор 2015“ ООД, [населено място], осъдителен иск с правна квалификация чл. 49 ЗЗД, във вр. с чл. 45 ЗЗД за осъждането на ответника да заплати на ищеца сумата от 10 000 лева, представляваща обезщетение за неимуществени вреди, изразяващи се в претърпени болки и страдания и засягане на личното и професионалното му реноме, настъпили в резултат на публикувана на 23.07.2019г. на интернет страницата на ответника статия със заглавие “До МВР и прокуратурата: Действащ служител на КАТ-Б. основен играч в схемите на д-р Д. М.” и за това, че не е положил дължимата грижа да заличи коментарите под нея с № № 40, 39 37 35, 34, 30, 28, 26, 25, 20, 18, 17, 16, 11, 10, 8, 6, 5 и 1, ведно със законната лихва върху главницата, считано от датата на увреждането - 23.07.2019г. до окончателното ѝ изплащане.

В касационната жалба се поддържа, че обжалваното въззивно решение е неправилно като постановено при допуснати съществени нарушения на съдопроизводствените правила, нарушаване на материалния закон и необосновано, поради което се моли за неговата отмяна и постановяване на касационно решение по съществото на спора, с което предявеният иск бъде уважен със законните последици.

В изложението към касационната жалба се поддържа, че са налице предпоставки за допускане на касационно обжалване по смисъла на чл. 280, ал. 1, т. 1 ГПК, по въпросите:

1. Носи ли електронна медия отговорност за анонимни коментари от трети лица с

обидно/клеветническо/дискриминационно съдържание и разполага ли лице, засегнато от анонимни коментари от трети лица с обидно/клеветническо/дискриминационно съдържание, с правото на иск за непозволено увреждане срещу медията, която е публикувала статията, където коментарите се намират; По въпроса се поддържа, че въззивното решение противоречи на решение № 195 от 04.04.2025г. по гр. д. № 3278/2023г. на ВКС, I г.о.; решение № 7269 от 15.05.2019г. по адм. д. № 11803/2017г. на ВАС; решение №460 от 16.07.2025г., по гр. д. № 5021/2023г. на ВКС, I г.о. и цитираната в него практика.

2.Длъжен ли е съдът е да обсъди всички събрани по делото доказателства, относими към релевантните за спора факти; Може ли съдът да основе изводите си по съществото на спора въз основа на произволно избрани доказателства, или следва да обсъди всички доказателства поотделно и в тяхната съвкупност и да изложи мотиви защо приема едни от тях за достоверни и отхвърля други, както и въз основа на кои от тях намира определени факти за установени, а други за неосъществили се с оглед принципа за равнопоставеност на страните в гражданския процес (чл.9 ГПК), нормите на чл. 235, ал.2 ГПК и чл. 236, ал.2 ГПК задължават ли съда да обсъди всички доказателства, доводи и възражения на страните, като каже кои факти приема за установени и въз основа на кои доказателства, както и коя е приложимата правна норма; По въпроса се поддържа, че въззивното решение противоречи на решение № 107 от 25.06.2019г. по гр. д. № 2737/2018г. на ВКС, III г.о. и цитираната в него практика; решение № 411/27.10.2011г. по гр.д. № 1857/2010г. на ВКС, IV г.о.; решение № 43/04.06.2014г. по т.д. №213/2012г. на ВКС, II т.о.; решение № 221 от 07.12.2016г. по т. д. № 2849/2015г. на ВКС, II т.о. Навеждат се доводи, че въззивният съд не е обсъдил довода, че по делото не е установено какво точно е казал А. К., на чийто разказ статията е била базирана, тъй като същият не е разпитан като свидетел по делото, като не е представено и звукозаписното устройство, съдържащо интервюто.

Поддържа се и становище за очевидна неправилност на атакуваното решение по смисъла на чл. 280, ал. 2, предл. 3 ГПК като основание за ангажиране на инстанционната компетентност на ВКС по спора. За очевидно неправилен касаторът счита извода на въззивния съд, че заличаването на коментарите под статията, имащи според въззивния съд оценъчен характер, би ограничило свободата на изразяване в свободна платформа за общуване, като посочва, че този извод е направен по отношение на обидни коментари.

В писмен отговор в срока по чл. 287, ал. 1 ГПК ответникът по касационна жалба „Медиатор 2015“ ООД, [населено място], чрез процесуалните си представители адвокат Пешка Ч. и адвокат С. Д.-М. от АК-Б., изразява становище, че не са налице основания за допускане до касационно обжалване на въззивното решение, респ. за неоснователност на касационната жалба. Претендира присъждане на направените по делото разноски за адвокатско възнаграждение.

Касационната жалба е редовна и процесуално допустима, тъй като е подадена в срока по чл. 283 ГПК, има необходимото съдържание по чл. 284 ГПК, подадена е от легитимирано лице, чрез упълномощен адвокат, срещу подлежащ на касационно обжалване съдебен акт, който не попада в изключенията на чл. 280, ал. 3 ГПК.

Досежно наличието на предпоставки за допускане на касационно обжалване

съображенията са следните:

За да постанови обжалваното решение, въззивният съд е приел, че е сезиран с иск по чл. 49, във вр. с чл. 45 ЗЗД, при който отговорността на възложителя е гаранционно обезпечителна и е функция на деликтната отговорност на лицето, на което е възложена работата за вредите, произлезли при или по повод нейното изпълнение и за да са налице предпоставките за ангажиране на тази отговорност следва да е налице фактическият състав на деликт, а именно противоправно поведение от страна на делинквента, вреда и причинно следствена връзка между двете, както и вина, която се презюмира. Посочено е, че ищецът, в исковата молба е изложил твърдения, че в статия, публикувана на 23.07.2019г., в електронното издание „Флагман“, чийто издател е ответното дружество, са изложени неверни позорящи твърдения, които опетняват доброто му име и от които търпял неимуществени вреди. Прието е за безспорно установено, че сайтът „Флагман“ е собственост на ответното дружество, както и че на 23.07.2019г. на сайта е била публикувана статия със заглавие „До МВР и прокуратурата: Действащ служител на КАТ-Б. основен играч в схемите на д-р Д. М.“. Съобразено е съдържанието на статията и приложените към нея две снимки. Посочено е, че под статията са публикувани коментари на анонимни посетители на сайта, част от които са въведени като основание на иска. Взето е предвид, че по делото не е имало спор за съдържанието на статията и коментарите, за които е безспорно е установено, че са изключително негативни спрямо ищеца М. и съдържат груби и обидни думи.

Въз основа на събраните гласни доказателства - показанията на свидетеля Г., журналист във „Флагман“, е прието за установено, че статията съдържа, в преобладаващата си част, буквално изявление на думите на друг човек - А. К., бивш служител на М.: свидетелката е заявила, че информация за отразеното в статията е получила лично от К., както и от други източници, тъй като в редакцията на медията са постъпили оплаквания на близки на пациенти на хоспис „М.“ в Ч.. Прието е, че фактите, изложени в процесната публикация, възпроизвеждат безспорно изявлението на К. пред журналиста като името му е цитирано в материала коректно. Затова за неоснователни са приети и твърденията на въззивника за нарушаване на правилата на добросъвестната журналистическа етика. Изложени са съображения, че по делото няма данни, написаното относно получената информация да би било друго, ако журналистът би извършил допълнителни проучвания, поради което не би могло да се приеме, че журналистът е действал непрофесионално и недобросъвестно. Посочено е, че при коректно предадена информация, изхождаща от друго лице, липсва съзнание за оклеветяване и няма основание да се ангажира отговорността на автора за препредадените чрез публикувания материал изявления на трето лице, което е посочено. Прието е, че ако в изявленията на третото лице се съдържат клеветнически твърдения, отговорността е само на автора на изявлението.

По отношение на публикуваните под статията коментари, съдът е приел, че макар и да са изключително негативни за ищеца, в разпоредбите на чл. 39 - 41 от Конституцията на РБ и чл. 10 ЕКЗПЧОС е прогласено правото на всеки да изразява и разпространява мнение и да търси, получава и разпространява информация, в това число и правото да изрази и отстоява своето мнение, да предава и съобщава мнения, идеи или информация, независимо от начина

на изразяване. Изложени са мотиви, че това право не е абсолютно, а основанията за ограничаването му се съдържат в разпоредбите на чл. 39, чл. 40 и чл. 41 КРБ. Разпоредбата на чл. 57, ал. 2 КРБ прогласява недопускане на злоупотреба с права, както и упражняването им, ако накърняват права или законни интереси на друго, като чест, достойнство и добро име, които могат да бъдат накърнени чрез обида или клевета (разгласяване на неистински позорни обстоятелства за дадено лице или приписване на престъпление). Прието е, че оценъчните съждения не могат да се проверяват за тяхната вярност, тъй като представляват коментар на фактите, а не възпроизвеждане на обстоятелства от обективната действителност. За вярност могат да бъдат проверявани само фактическите твърдения, но не и оценката на фактите. Прието е, че не е противоправно поведението при изказани мнения с негативна оценка, пряко или косвено засягащи конкретно лице, когато името му се коментира или се предполага във връзка с обществен въпрос, свързан с неговия пост, дейност или занятие. Такива оценки не могат да ангажират отговорността на лицето, което ги е сторило, за обезщетяване на причинени неимуществени вреди на адресата, освен ако не засягат достойнството на личността (ако не представляват обида).

Съдът е приел, че за да се квалифицира като обидно или клеветническо дадено изявление, дори да не покрива състава на чл. 146- чл. 147 НК, за да съставлява противоправно деяние по смисъла на чл. 45 ЗЗД, следва да визира определено физическо лице, а разгласеното чрез изявлението позорно обстоятелство трябва да се отнася за него; това определено физическо лице следва да се сочи като извършител на приписаното му престъпление. Когато обидният или клеветнически израз (един или повече) е част от едно по-обширно изявление, той не може да бъде извеждан от контекста на последното и смисъла, който то внушава като цяло, включително при преценката дали се отнася до ищеца, предявил иска за обезщетение от неправомерно увреждане. Клеветата, за разлика от обидата, се извършва като се разгласи неистинско позорно обстоятелство за друго или му се припише неизвършено престъпление. Позорното обстоятелство е твърдение за наличието на определен факт за пострадалия, който да е от естество да накърни доброто му име в обществото. В този смисъл твърдението трябва да е ясно и да съдържа информация, която да бъде поднесена от разгласяващия като сигурно, несъмнено знание за съдържащите се в нея факти. Предмет на клеветата могат да бъдат само факти, но не и субективната интерпретация на тези факти. За разлика от обидата, за съставомерността на клеветата е без значение дали засегнатият е узнал или не клеветническите твърдения спрямо него. В случая деянието е довършено, когато тези твърдения са възприети, узнали от трето лице или от повече лица. За да е налице противоправност на това деяние е необходимо също така, разгласените факти и обстоятелства, освен позорящи, да бъдат и неистински.

Формиран е решаващ извод, че медията не може да носи отговорност за негативните и обидни коментари под публикацията, защото те изразяват мнения на трети лица, които не са свързани с нея и поради това не могат да я ангажират по смисъла на чл. 49 ЗЗД с вреди, причинени на пострадалото от тях лице. Посочено е, че липсва законово задължение да се извършва предварителен контрол за това дали даден коментар да бъде публикуван или не. Когато даден сайт е разрешил на читателите да публикуват коментари под статиите,

ответникът не може да носи отговорност за обезвреда и за коментарите, написани от трети лица. Посочено е, че в решение „Де Хайс и Гайселс срещу Б.“ и по делото „Хендисайд срещу Обединено кралство“, Европейският съд по правата на човека е приел, че свободата на изразяване на мнения е приложима не само по отношение на информация или идеи, които се възприемат благоприятно или се разглеждат като безобидни или неутрални, но също така и за изявления, които се възприемат като оскърбителни, шокиращи или смущаващи от държавата или от част от обществото. Прието е, че съгласно константната съдебна практика, в тези случаи следва да се търси балансът между правото на свободно изразяване на мнение, обществения интерес и необходимостта от защита на правото на чест, достойнство и доброто име на засегнатите лица, а като най-важен критерий в тази посока е посочена преценката доколко конкретното изразяване на факти, мнение и критика е обществено значимо и необходимо срещу това, дали то се използва целенасочено за накърняване на правата и доброто име на друго.

Изложени са решаващи мотиви, че тежестта за доказване на твърдението за деликт, е на ищеца по делото, но представените от него доказателства не са достатъчни, за да установят при условията на пълно и главно доказване тезата му за насочено срещу него незаконосъобразно вредоносно поведение на ответника, докато последният е провел убедително насрещно доказване, че не е осъществил такова. Съдът е взел предвид, че не съществува разпоредба в националното законодателство, предвиждаща правно задължение за медиите, в това число на електронните новинарски издания, да осъществяват надзор върху коментарите към статиите публикувани към тях, нито е предвидено, при констатация за коментар, който е от естеството да накърни честта и достойнството на лице, задължение за изтриване на коментара. Прието е, че за ответното дружество не е налице задължение за премахване на цитираната тема, тъй като дружеството няма задължение да осъществява редакционен контрол съгласно чл. 17 ЗЕТ и не носи отговорност за съдържащата се в платформата информация, съгласно чл. 16, ал. 1 ЗЕТ. Респективно, такова задължение не е имал и администраторът и не е налице противоправно бездействие от негова страна, в частност на служителите на ответника, които нито имат задължение, нито възможност да преценяват верността на твърденията, направени от потребители. Изложено е, че липсата на предприети последващи действия по изтриване на публикации-коментари във форума, не е следствие на виновно бездействие, а заличаването на мнения на потребители, имащи оценъчен характер, би ограничило свободата им на изразяване в свободна платформа за общуване, в която обменят опит, коментари и лични становища.

Формиран е решаващ правен извод, че предвид липсата на един от елементите от фактическия състав на деликта, а именно противоправно деяние, не следва да бъдат обсъждани и останалите предпоставки за ангажиране отговорността на ответника, а искът по чл. 49, във вр. чл. 45 ЗЗД следва да бъде отхвърлен като неоснователен.

Допускането на касационното обжалване на въззивното решение е обусловено от посочване от страна на касатора на конкретен правен въпрос от значение за изхода на конкретното дело и с обуславящо значение за правилността на правните изводи на въззивния съд по спорния предмет. Като израз на диспозитивното начало в гражданския процес касаторът е длъжен да

формулира този въпрос в изложението си по чл. 284, ал. 3, т. 1 ГПК (ТР № 1/2009г. от 19.02.2010г. по дело № 1/09г., ОСГТК). Едновременно с това е необходимо касаторът да обоснове и допълнително основание по смисъла на чл. 280, ал. 1, т. 1 - т. 3 ГПК за допускане на касационно обжалване - правният въпрос трябва да е решен в противоречие със задължителната или казуалната практика на ВКС, да е решен в противоречие с практиката на Конституционния съд или на Съда на Европейския съюз, или да е от значение за точното прилагане на закона, както и за развитието на правото.

Предвид изложените от въззивния съд съображения, така предвидените в процесуалния закон изисквания за налице и въззивното решение следва да бъде допуснато до касационно обжалване по първия, поставен в изложението правен въпрос, който следва да бъде уточнен (с каквото правомощие ВКС разполага според т.1 на ТР №1/2009 от 19.02.2010г. по тълк.д. №1/2009г. на ОСГТК на ВКС) в следния смисъл: Може ли да бъде ангажирана по реда на чл. 49 ЗЗД отговорността на електронна медия за анонимни коментари от трети лица с обидно, клеветническо или дискриминационно съдържание. Касационното обжалване следва да бъде допуснато по реда на чл. 280, ал. 1, т. 3 ГПК предвид особеностите на настоящия случай и като бъде отчетено, че сочените в изложението решения са относими към хипотеза, при която по реда на чл. 49 ЗЗД е искано съдът да осъди дружеството-собственик на сайта, да премахне част от коментарите под съответната статия. Именно с оглед на така отправеното до съда искане в решение №195 от 04.04.2025г. по гр.д.№3278/2023г. на I г.о. са изложени съображения досежно начина на репариране, т.е. на поправка на вредите, като е прието, че за да се изпълни изискването на ЗЗД да се „поправят вредите“, т.е. изискването да се даде необходимата защита на увредения, като се заличат всички негативни за него последици и се възстанови положението отпреди непозволеното увреждане, следва да му се признае възможността да поиска, наред с паричното обезщетение, и възстановяване на предишното положение чрез премахване на публикацията от сайта на електронното издание. Въпросът, по който е било допуснато касационното обжалване, е относим именно към правото на защита срещу неправомерно посегателство върху правата на гражданите чрез предявяване на иск за премахване на публикувана в електронно медийно издание статия и на коментарите към нея, съдържащи клеветнически твърдения и обиди. В настоящия случай премахване на коментарите не е било поискано при предявяване на иска. Поради това касационното обжалване следва да бъде допуснато само и единствено предвид приетото от въззивния съд, че медията не може да носи отговорност за негативните и обидни коментари под публикацията, защото те изразяват мнения на трети лица, които не са свързани с нея и поради това не могат да я ангажират по смисъла на чл. 49 ЗЗД за причинените от тези коментари вреди на пострадалото лице; че отговорността на медията не може да бъде ангажирана по причина, че не съществува разпоредба в националното законодателство, предвиждаща правно задължение за медиите, в това число на електронните новинарски издания, да осъществяват надзор върху коментарите към статиите, публикувани от тях, нито е предвидено при констатация за коментар, който е от естеството да накърни честта и достойнството на лице, задължение за изтриване на коментара; че заличаването на мнения на потребители, имащи оценъчен характер, би ограничило свободата им на изразяване в

свободна платформа за общуване, в която обменят опит, коментари и лични становища.

По втория, поставен в изложението правен въпрос, касационно обжалване не следва да се допуска, тъй като при постановяване на решението си въззивният съд в съответствие с практиката на ВКС е обсъдил всички събрани по делото доказателства, относими към релевантните за спора факти. Изложени са съображения кои факти и обстоятелства са установени и въз основа на кои доказателства, както и коя е приложимата правна норма.

Действително А. К. не е бил разпитан като свидетел по делото, тъй като не е бил открит на адреса. Не е било представено и звукозаписното устройство, съдържащо интервюто, но следва да се отбележи, че в приетите по делото писмени доказателства, свързани с образувано и проведено дисциплинарно производство по чл. 207, ал. 1, т. 2 ЗМВР срещу младши инспектор М. Д. У., чието име също е споменато в статията, е посочено, че са събрани писмени сведения от свидетеля А. К., част от съдържанието на които е и възпроизведено, като с него е бил проведен и разговор от комисията, на която е било възложено разследването на нарушението. Посочено е, че лицето А. К. е подател на сигнала за публикуване на статията в електронното медийно издание „Флагман“ със заглавие „До МВР и прокуратурата: Действащ служител на КАТ-Б. основен играч в схемите на д-р Д. М.“. Действително тези документи не са обсъдени и анализирани от въззивния съд, но тяхното съдържание недвусмислено сочи, че статията възпроизвежда казаното от К., както е прието в обжалваното решение. В този смисъл поставеният в изложението втори правен въпрос няма обуславящо значение за правилността на правните изводи на въззивния съд, относими към липсата на предпоставки за ангажиране на отговорността на ответника за вреди, претърпени от публикуването на самата статия. Изложените в тази насока съображения на въззивния съд изцяло съответстват на трайно установената практика на ВКС.

Водим от гореизложеното, Върховният касационен съд, състав на Първо гражданско отделение

О П Р Е Д Е Л И :

ДОПУСКА до касационно обжалване решение № 523, постановено на 01.07.2025г. от Бургаския окръжен съд, по в.гр.д.№668/2025г., по касационната жалба на Д. М..

Указва на касатора в едноседмичен срок от съобщението да внесе по сметка на ВКС държавна такса в размер на 102.25 евро, представляващи равностойността на сумата от 200 лв. след съответно превалутиране, и да представи доказателства, че дължимата държавна такса е своевременно внесена.

Касаторът да бъде уведомен, че при неизпълнение на указанията в срок подадената от него касационна жалба ще бъде върната.

При своевременно представяне на доказателства за внесена държавна такса, делото да се докладва на председателя на I г.о. на ВКС за насрочване в открито съдебно заседание.

Определението е окончателно.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____